

Esitelmäsarjassa "Vaasa 1918" syväluodattiin kevään 1918 tapahtumia

Österbottens Försvarsgille – Pohjanmaan Maanpuolustuskieltila rf:n ja Vaasa-opiston yhteistyössä järjestämässä luontosarjassa tammi-maaliskuussa 2018 paneuduttiin alan parhaiden asiantuntijoiden opastuksella kevään 1918 tapahtumiin Vaasassa. Kiltä vastasi ohjelman suunnittelusta ja esitelmöitsijöiden hankinnasta, tilaisuudet pidettiin Vaasa-opiston tiloissa ja tiedotus hoidettiin yhteisesti. Järjestely takasi hyvän yleisömenestyksen ja kuulijakunta laajeni merkittävästi perinteisen maanpuolustusyhdistyksen ulkopuolelle. Kokonaisuudessaan esitelmäsarja tavoitti lähes 700 kuulijaa.

Sarjan avajaistilaisuudessa 16.1.2018 professori Heikki Ylikangas paneutui Vaasan valtausta tammikuussa 1918 käsittelevään aiheeseen. Ylikangas taustoitti tapahtumia analysoimalla, miksi maassamme yleensä ajaututtiin sotatoimiin. Kuulimme, että Pohjanmaalla sota oli varsin puhtaasti Vapaussotaa, vapautumista maassa vielä olevista venäläissotilaita. Valtakunnallisesti sodalla oli vahvasti myös sisällissodan luonne, vastakkain olivat hallitusta edustavat suojeluskunta- ja jääkärijoukot sekä kapinalliset punakaartit osin venäläissotilaiden tukemana. Hallituksen joukot saivat sodan loppuvaiheessa tukea maihinnousun tehneistä saksalaisotilaita. Ylikankaan analyysi toi edelleen esiin, miksi juuri Pohjanmaa oli vahvaa hallituksen tukialuetta ja Vaasasta tuli muutama kuukauden ajaksi maan pääkaupunki.

Professori Matti Kuusimäen aiheena 8.2.2018 olivat hänen isänsä, rehtori Tauno Kuusimäen 1960 – 1970 luvuilla tekemät laajat jääkärihaastattelut. Haastatteluaineisto sisältää 65 jääkärien kertomana yhteensä 80 tuntia kuvausta jääkärien Saksan lähdöstä ja sen motiiveista, sotilaskoulutuksesta ja olosuhteista Saksassa sekä paluusta Suomeen. Tämänkertaisessa esityksessään Kuusimäki

Esitelmäsarjan avaus 16.1.2018, professori Heikki Ylikangas (oik.), ÖFG-PMK:n puheenjohtaja professori Ilkka Virtanen ja Vaasa-opiston rehtori Sannasirkku Autio.

Helmikuussa oli vuorossa professori Matti Kuusimäki, joka esityksessään johdatti kuulijat sadan vuoden takaisin, autenttisiin tunnelmiin jääkärien itsensä kertomana.

Maaliskuun illassa professori Martti Häikiö syväluotasi Vaasan Senaatin toimintaa keväällä 1918. Hänen viime vuonna ilmestyneessä kirjassaan; SUOMEN LEIJONA Svinhufvud itsenäisyysmiehenä, kerrotaan myös noista ajoista ja tapahtumista Vaasassa.

keskittyi erityisesti jääkärien kotiinpaluuseen ja heidän tunnelmiinsa, kun kotimaata vihdoin lähestyttiin ja sen kamaralle Vaasassa päästiin astumaan. Myös kaupunkilaisten reaktioita jääkärien paluuseen saatiin äänitteeltä kuulla. Tauno Kuusimäen tekemät haastattelut ovat digitoituna Ylen hallussa ja kuultavissa Areenassa.

Sarjan päätti 16.3.2018 professori Martti Häikiö esityksellään Vaasan senaatista. Kun punakaartit aloittivat kapinatomet Helsingissä samoihin aikoihin kun Vapaussota käynnistyi Pohjanmaalla, P.E. Svinhufvudin johtama itsenäisyysjulistuksen laatinut senaatti joutui vangitsemisuhan alle ja jopa hengenvaaraan. Aluksi neljä ja myöhemmin vielä kaksi muuta senaattoria (toinen näistä puheenjohtaja Svinhufvud) pakenivat Vaasaan ja ryhtyivät täältä johtamaan maata. Vaasaan tulleet 21 kansanedustajaa toimivat epävirallisena eduskuntana ja eräitä muitakin valtionhallinnon tehtäviä hoidettiin Vaasasta. Helsinkiin jääneet senaattorit piileskelivät eri paikoissa, mutta hoitivat vastualueidensa tehtäviä mahdollisuuksiensa mukaan. Näiden kahden laillisen hallituksen lisäksi maassa oli vielä Viipurista käsin toimiva Kullervo Mannerin johtama kapinallisten "hallitus". Professori Häikiön esitelmä valotti mielenkiintoisella tavalla tätä maamme ylimmän hallinnon erikoista ja ainutlaatuista ajanjaksoa.

Ilkka Virtanen (teksti)
Raimo Latvala (kuvat)

Asioiden ja tapahtumien ajankohtaisuus saa myös vaasalaiset liikkeelle. Kuva tammikuun esitelmällästä.

